

Márta Kántor-Faragó

Studiedag 2023

Op 6 oktober 2023 vond de Studiedag van Hongaarse Neerlandici plaats. Dit jaar was de Vakgroep Nederlands in Debrecen de gastheer van deze jaarlijks georganiseerde wetenschappelijke bijeenkomst.

De organisatoren kondigden het evenement met de titel “Vertalen” aan en nodigden sprekers uit die dit fascinerende onderwerp vanuit zeer verschillende invalshoeken wilden benaderen.

De studiedag werd officieel geopend door ambassadeur de heer Vergeylen, de heer Koenraad Van de Borne, diplomatieke vertegenwoordiger van Vlaanderen, de heer Péter Csátár, vice-decaan van de Faculteit der Letteren en door de heer Szabolcs Szakács, country manager van het bedrijf Transcosmos.

De heer Vergeylen maakt al geruime tijd deel uit van het Belgische Corps Diplomatique, hij was namelijk eerder werkzaam op onze ambassades in Manilla, Amman, Ankara en Tokio. Hij werkte ook op het Belgische Ministerie van Buitenlandse Zaken in verschillende functies met betrekking tot EU- en multilaterale aangelegenheden. Het mandaat van de heer Vergeylen als ambassadeur vanaf augustus 2023 is uniek gezien het Belgisch-Hongaarse voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie in 2024.

De leiding van de Vertegenwoordiging van Vlaanderen in Wenen werd vanaf 2023 overgenomen door Koenraad Van de Borne. Hij studeerde in 1998 af met een *Master of Business Engineering* aan de Katholieke Universiteit Leuven. Daarna maakte hij carrière bij de KBC Groep. In de loop van zijn werkzaamheden bij KBC verbleef hij vele jaren in het buitenland, onder meer in Parijs, Rotterdam, Londen, Dublin en Shanghai.

In hun openingsredes benadrukten zowel de heer Vergeylen als de heer Van de Borne het belang van het Nederlands in Hongarije, niet alleen in de wetenschappelijke, maar ook in de zakelijke wereld. Ook vonden zij zeer belangrijk dat de drie Hongaarse universiteiten (ELTE, KRE en DE) waar op dit moment in Hongarije Nederlands gestudeerd kan worden, niet elkaars concurrenten, maar elkaars echte partners waren in het onderwijs en in het onderzoek.

ambassadeur Jeroen Vergeylen

Péter Csátár is vice-decaan van de Faculteit der Letteren aan de Universiteit Debrecen. Hij is verantwoordelijk voor de strategie en de financiën van de Faculteit. “Nederlands speelt de afgelopen 25 jaar een heel belangrijke rol aan de Faculteit en het is niet meer weg te denken van ons talenaanbod voor studenten” – benadrukte de heer Csátár in zijn toespraak. “Momenteel zijn er vier verschillende opleidingsvormen Nederlands: bachelor, master, minor en lerarenopleiding. En ook onze contacten met de bedrijfwereld waar onze afgestudeerden met een diploma Nederlands meestal terecht komen zijn uitstekend.”

Deze gedachten van meneer Csátár werden meteen bevestigd door Szabolcs Szakács, country manager van het Japanse bedrijf Transcosmos. Transcosmos heeft in april 2016 de in de SSC-branche bezige bedrijfsgroep Merlin-IT die sinds 2010 in de stad Debrecen aanwezig was om strategi-

sche redenen opgekocht. De Vakgroep werkt intensief samen met Transcosmos, onze studenten nemen regelmatig deel op gemeenschappelijke programma's, zoals bedrijfsbezoeken, jobbeurzen en trainings voor mogelijke toekomstige werknemers. Het bedrijf is namelijk voortdurend op zoek naar jonge, meertalige collega's daarom vindt de leiding van de firma uiteraard belangrijk dat zij ook aanwezig zijn op studiedagen als deze. Transcosmos zorgde voor de catering van de studiedag waarvoor we ons ook hier hartelijk willen bedanken.

Szabolcs Szakács, country manager Transcosmos

De eerste spreker van de studiedag was Miklós Fenyves, universitair hoofd-assistent aan de Vakgroep Nederlands aan de Károli Universiteit. Miklós is bezig met moderne Nederlandstalige literatuur (20ste en 21ste eeuw) en is vooral als literair vertaler bekend. Hij vertaalde o.a. Douwe Draaisma (*Az álomszövő*), Abdelkader Benali (*Menyegző a tengernél*), Stefan Hertmans (*Háború és terpentín*) naar het Hongaars, maar ook zijn vertalingen van kinder- en jeugdliteratuur (Diederik Jekel: *Szabotázs a hátizsákban és más mesék fizikából*) zijn belangrijk. In zijn lezing op de studiedag sprak hij echter over zijn allereerste vertaling, over zijn “eerste liefde”, de vertaling van Nescio van twintig jaar geleden. Hij reflecteerde op zijn eigen oplossin-

gen als vertaler en liet het publiek schitterende voorbeelden van “vertaalbaarheid en onvertaalbaarheid” zien.

De titel van de tweede lezing was *Vertalen als vak in de wereld van technologie*. In deze voordracht besprak Réka Eszenyi (ELTE – Vertalersopleiding) de nieuwste uitdaging in de vertaalbranche, namelijk het verschijnen en verbreiden van AI-technologie. Haar lezing baseerde zich op haar in 2023 verschenen boek *Humán fordító és gépi fordítás 8 leckében – Változások a 21. századi nyelvi közvetítő szerepében* en besprak dus de verandering in de rol van “intertalige bemiddelaars” in de 21ste eeuw. Réka heeft twintig jaar ervaring als tolk-vertaler, ze kon dus een mooi overzicht geven van de ontwikkeling van vertaaltechnologie in de afgelopen twee decennia. Centraal stonden in haar lezing de nieuwste ontwikkelingen wat neurale machinevertaling betreft zoals postediting.

In de tweede helft van de ochtendsessie vonden twee lezingen van onze alumni Andrea Prostyák en Péter Urbán plaats.

Andrea volgde een opleiding germanistiek-neerlandistiek tussen 1995 en 2001 aan de Universiteit van Debrecen. Daarna studeerde ze tussen 2002–2004 aan de Technische Universiteit Boedapest (BME)/Marc Bloch Universiteit Straatsburg. Ze werd tolk-vertaler. Sinds 2006 is zij als conferentietolk werkzaam bij het Europees Parlement. Ze werkt met Duits, Engels, Nederlands en Pools. In haar praktijkgeoriënteerde presentatie vertelde ze over haar dagelijks werk voor het Europees Parlement als tolk.

Péter studeerde ook germanistiek-neerlandistiek in Debrecen. Hij behaalde zijn diploma in 2002 en in hetzelfde jaar begon hij nog met een Comenius assistentenbeurs Duits te geven in een middelbare school in Vlaanderen. Na één jaar onderwijservaring kwam hij terug naar Boedapest en werkte bij de multinational GE Lighting en later ook bij UPS in Dublin. Ondertussen was hij al bezig met zijn toelatingsexamen als vertaler voor de Europese Unie. Sinds 2005 is hij vertaler-terminoloog bij het Raad van de EU. Ook hij vond het belangrijk om over de praktische kant van zijn beroep te vertellen en de aanwezige studenten van alle drie universiteiten te motiveren om later als vertaler te werken.

In de namiddag vond eerst een prachtige workshop met Prof. Judit Gera plaats. Judit Gera is professor emerita aan de ELTE. Professor Gera heeft voor het gedicht *Ter wereld* van Joke van Leeuwen als thema gekozen.

Péter Urbán en Andrea Prostyák

Ter wereld

Eens daverend eruit gedaan
het droge in, naar handen,
dat longen mochten openslaan,
dat lucht erin, dat kleren aan,
dat lavend zog gevonden.

Dat aangevangen te bestaan
uit ketens moeders, voorgoed
moeders, wetend van hoe
onbedaarlijk baarlijk zij zijn
losgebonden.

uit: Wuif de mussen uit,

Querido 2006

(<http://www.poezie-leestafel.info/joke-van-leeuwen/17143-ter-wereld>)

Professor Gera heeft met de deelnemers haar eigen “stappenplan” gedeeld dat zij in de loop van de afgelopen decennia voor zich had opgemaakt toen ze poëzie vertaalde.

Na het te vertalen gedicht meerdere keren gelezen te hebben, maakt ze een werkvertaling daarvan waarbij zij aantekeningen maakt van wat ze ziet, voelt of zelfs ruikt bij het interpreteren en vertalen van de tekst. Ze vraagt zich af wat en door wie er verteld wordt en wat de directe aanleiding kon zijn voor het schrijven van het gedicht. In een tweede fase kan de vertaler volgens professor Gera nauwkeuriger kijken naar het metrum, het ritme, de rijmen en de herhaling etc. in de tekst. Hier zoekt ze ook naar sleutelwoorden, is verder bezig met de interpretatie van de titel en bekijkt woordgebruik en zinsbouw van dichterbij. Tot slot vertelde professor Gera ook dat ze in de derde en laatste fase van poëzievertaling haar gedachten over het gedicht en over haar eigen vertaling met anderen deelde en de feedbacks integreerde in haar eindversie.

In de tweede gedeelte van de namiddagsessie konden de deelnemers ook van een tweede workshop genieten. Andrea Prostyák bereidde een interactieve oefening voor de aanwezige studenten voor. Zij bracht concrete voorbeelden uit haar eigen praktijk als tolk in het Europees Parlement mee naar de zaal en enige deelnemers konden zich een beetje uitproberen in het consecutief en simultaan tolken.

Aan het eind van de studiedag vonden twee boek- en een tijdschriftpresentaties plaats. Eerst werd de nieuwste publicatie van Réka Bozzay, universitair hoofddocent aan de Vakgroep Nederlands in Debrecen *Intézménytörténeti kapcsolatok. Debrecen és Hollandia* door professor Béla Szabó voorgesteld. Hij benadrukte de nauwkeurigheid waarmee de monografie geschreven en geredigeerd was.

Daarna besprak literatuurhistoricus professor István Rác de in 2022 verschenen bundel *A holland nyelvű irodalom* (Judit Gera, Gábor Pusztai, Orsolya Réthelyi en Anikó Daróczi, red.). Professor Rác beklemtoonde niet alleen de accuraatheid van het boek, maar sprak ook zijn overtuiging uit dat het werk een lacune zou opvullen in het onderzoek én in het onderwijs.

Orsolya Réthelyi (ELTE) stelde het laatste nummer (oktober 2023) van het Hongaarse literair tijdschrift *Műút – irodalmi, művészeti és kritikai folyóirat* voor. Dit nummer focuste op de Nederlandse literatuur en werd ook op 1 oktober 2023 op het 28ste Boekenfestival in Boedapest geïntroduceerd. Het genoemde nummer is bijzonder want er zijn erin ook vertalingen van studenten Nederlands van de Universiteit Debrecen verschenen

en één van de meewerkende studenten kon ook een eigen exemplaar van *Műút* op de Studiedag ontvangen.

De Studiedag 2023 was een duidelijk succes. Er was niet alleen ruimte voor wetenschappelijke lezingen, presentaties en workshops, maar ook voor kennismaking, brainstorming en samenwerking.

Orsolya Réthelyi en Veronika Szilágyi (DE)

opening van de studiedag in het DAB-gebouw